

تعیین مکان‌های مناسب استقرار قفس پرورش ماهی در حوزه جنوبی دریای خزر با توجه به تاریخچه کیفیت آب

نگارنده: حسن نصراله زاده ساروی

hnsaravi@gmail.com

تعریف مسئله و اهمیت موضوع :

افزایش رشد صنعت آبی پروری دریایی نیازمند آب با کیفیت مناسب است تا منجر به بهره‌وری بالا و کم‌کردن ریسک سلامت انسانی شود. به بیان دیگر، کیفیت آب یک فاکتور مهم و اساسی در موفقیت و عدم موفقیت صنعت آبی پروری است. بنابراین پیش از انجام هر گونه فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی از جمله فعالیتهای آبی پروری در دریای خزر سابقه کیفیت آب و سطح تروفیکی یک ضرورت محسوب می‌شود.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

نمونه برداری آب بصورت فصلی، در ۴ نیم خط بندرانزلی، تنکابن، نوشهر و بندرامیرآباد در اعماق ۵، ۱۰، ۲۰، ۵۰ و ۱۰۰ متر و در لایه‌های سطحی، ۱۰، ۲۰، ۵۰ و ۱۰۰ متر در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ انجام گرفت. سپس پارامترهای فیزیکوشیمیایی آب و نیز پارامترهای مربوط به سطح تروفیکی تعیین شدند. نتایج بدست آمده با مقادیر ارائه شده استانداردها (بمنظور پرورش ماهی) و نیز سابقه مطالعاتی در منطقه مورد مقایسه قرار گرفتند. نتایج نشان داد که در این حوزه شکست دمایی از عمق بیش از ۲۰ متر اتفاق افتاد. اپتیمم شفافیت آب ($< 5\text{ m}$) برای پرورش ماهی در قفس در عمق بیش از ۱۰ متر ثبت گردید. نتایج این تحقیقات با محدوده‌ی تغییرات استاندارد pH ($7/80$ تا $8/50$) و اکسیژن محلول ($> 5\text{ mg/l}$) منطبق بوده‌است. غلظت فرم‌های مختلف ازت

معدنی قابل قبول و کمتر از حد مجاز کشورهای مختلف بوده، اما غلظت فسفات در برخی لایه ها بیش از حد مجاز بوده است. مقایسه نتایج بدست آمده از مواد مغذی در این مطالعه با داده های سال مرجع (سال ۱۳۷۵) و شرایط یوتروف سال ۱۳۸۴ در دریای خزر نشان می دهد که این منطقه از دریای خزر از حالت الیگوتروف خارج شده و به مرحله مزوتروف سوق پیدا کرده است. بر اساس این نتایج مناطق دور از ساحل حوزه جنوبی دریای خزر (اعماق بین ۲۰ تا ۵۰ متر) برای استقرار قفس پرورش ماهی شرایط مناسب تری نسبت به سایر اعماق دارد. ما با توجه به شکوفایی متعدد در سالهای اخیر در منطقه و نیز وجود شرایط مزوتروف، شایسته است که استقرار قفس های پرورش ماهی با رویکرد احتیاطی بیشتر (طرح پایلوت) صورت پذیرد.

نتایج و مزایای حاصل از به کارگیری یافته در عرصه :

در صورت بکارگیری این دستاورد توسط سازمان شیلات ایران و بخش های خصوصی فعال در زمینه آبی- پروری و سازمان حفاظت از محیط زیست، پروژه پرورش ماهی در دریا ضمانت بیشتری برای اجرای دراز مدت و حفظ پایدار اکوسیستم دریای خزر خواهد داشت.